

‘शून्य समय’ घोषणा गर्दै आन्दोलनमा वैदेशिक रोजगार व्यवसायी

वैदेशिक रोजगारीमा श्रमिक पठाउने काम ठप्प

- सरकारले नीतिगत सुधार गरेपछि मात्र काममा फर्किने घोषणा
- श्रमिक पठाउने बन्द नगर्ने व्यवसायीलाई कारबाही गरिने

■ ममता थापा

काठमाडौं- नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघले वैदेशिक रोजगारीमा श्रमिक पठाउने काम बन्द गरेर ‘शून्य समय’ घोषणा गरेको छ। संघले सरकारलाई नीतिगत सुधारका लागि दबाव दिने उद्देश्यका साथ उक्त घोषणा गरेको हो।

शून्य समय शुक्रबार राति १२ बजेबाट लागू हुने शुक्रबार संघले आयोजना गरेको पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिइयो। उक्त समयमा वैदेशिक रोजगारीमा श्रमिक पठाउने कार्य पूर्णरूपमा बन्द गर्ने घोषणा गरिएको छ। सरकारले वैदेशिक रोजगार व्यवसायका समस्या समाधानका लागि आवश्यक नीतिगत सुधार गरेपछि, पुनः व्यवसायमा फर्किने संघको भनाइ छ।

भारतीय विमानस्थल प्रयोग गरेर श्रमिक पठाएको भन्दै वैदेशिक रोजगार विभागले एकैपटक ५९८ वटा म्यानपावर कम्पनीमाथि कारबाही गरेपछि संघले उक्त कारबाही फिर्ता गर्न सरकारसँग माग गरेको थियो। संघले सरकारलाई साउन १५ गतेसम्ममा कारबाही फिर्ता लिएर शुल्क निर्धारण गर्नुपर्नेलागयत माग सम्बोधन गर्न अलिमेटम दिएको थियो। श्रम मन्त्रालयले उक्त माग सम्बोधनका लागि सहजीकरण गर्ने प्रतिवद्धता जनाए पनि विभागबाट हुने कारबाही रोकिएन। विभागले थप १६३ वटा म्यानपावरलाई भारतीय विमानस्थल प्रयोग गरेकै विषयमा कारबाही गर्‍यो। त्यसपछि,

सरकारले तत्काल सेवा शुल्क निर्धारण गरौस्, त्यसपछि निर्धारित शुल्कभन्दा बढी रकम लिने सदस्य संस्थाहरूलाई संघ आफैले कारबाही गर्छ। बढी पैसा लिएको प्रमाणित भए सरकारले इजाजतपत्र रद्द गर्न सक्ने व्यवस्था ल्याऔस्, त्यो हामी स्वीकार्छौं। त्यतिमात्र होइन, पैसा लिने र दिने दुवैलाई दण्ड सजायको कानुन ल्याइनुपर्छ।

■ डिकबहादुर खत्री

अध्यक्ष, नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ

संघले पूर्वघोषणाअनुसार श्रमिक पठाउने काम बन्द गर्ने निर्णयसहित आन्दोलनको कार्यक्रम शुक्रबार सार्वजनिक गरेको हो।

शुक्रबार आयोजित पत्रकार सम्मेलनमार्फत १५ बुँदे माग राख्दै युवा, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयलाई अविलम्ब समस्या समाधान गर्न अनुरोध गरिएको छ। सरकारले नीतिगत सुधार गरेपछि अक्षरशः कानुनको पालना गर्दै पुनर्ताजकीका साथ व्यवसायमा फर्किने संघले जनाएको छ। संघका अध्यक्ष डिकबहादुर खत्रीले सम्पूर्ण व्यवसायीलाई संघको निर्णय पालना गर्न आग्रह गरे। निर्णय उल्लंघन गरी संघलाई असहयोग गरे कारबाही गर्ने चेतावनीसमेत उनले दिएका छन्।

‘संघले सम्बन्धित निकायबाट निचोड

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

नल्याउँदासम्म काम बन्द नगरे संघको सदस्यबाट निकालेर उक्त जानकारी उहाँहरूले काम गर्ने गन्तव्य मुलुकका रोजगारदाता, चेम्बर अफ कमर्स र नियोगहरूमा गराउँछौं,’ अध्यक्ष खत्रीले भने।

व्यवसायीले प्रमुख समस्याको रूपमा रहेको वैज्ञानिक सेवा शुल्क निर्धारण भएपछि, तोकिएको बढी रकम लिने व्यवसायीको इजाजत रद्द गर्ने व्यवस्था मान्न तयार भएको अध्यक्ष खत्रीले बताए। साथै रकम लिने र दिने दुवैलाई कारबाहीको दायरामा ल्याउन पनि आवश्यक रहेको उनले औल्याए।

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

यस्ता छन् १५ बुँदे माग

- विभिन्न मितिमा ५९८, ३९ र १२४ व्यवसायीलाई विभागले गरेको कारबाही अविलम्ब फिर्ता गर्नुपर्ने
- पारदर्शी लागत र वैज्ञानिक सेवा शुल्कसहित वैदेशिक रोजगार ऐन २०६४ को संशोधन
- गन्तव्य मुलुकको हवाई भाडा न्यूनीकरण र कृत्रिम अभावको अन्त्य
- नयाँ गन्तव्यको मागपत्र प्रमाणीकरण सुचारु गर्नुपर्ने
- गन्तव्य मुलुकसँग श्रमिकमैत्री श्रम सम्झौता र अन्तर्राष्ट्रिय श्रम बजारको विकेन्द्रीकरण
- संस्थागत र व्यक्तिगत उजुरी हेर्ने छुट्टै निकाय
- वैदेशिक रोजगारीका उजुरी, बिगो दाबी र फरफारक न्यायोचित हुनुपर्ने
- मागपत्र प्रमाणीकरण र श्रम स्वीकृतिलाई स्वचालित बनाइनुपर्ने
- अनिवार्य गरिएको संस्थागत प्रमाणीकरण हुन नसक्दा सिर्जित विकृतिको अन्त्य
- श्रमिक लक्षित भर्ना प्रक्रियामा भएका एकाधिकारको छानविन र उपयुक्त कानुनी व्यवस्था
- सर्वस्वीकार्य नीतिगत सुधारविना बढाइएको दण्ड सजायको दायराको अन्त्य
- पाँच हजारभन्दा बढी श्रमिक भएका मुलुकमा श्रम सहचारी र काउन्सेलरको व्यवस्था
- नयाँ इजाजतपत्र रद्द गरी प्रत्येक पाँच वर्षमा उपयुक्त मापदण्ड तोकेर इजाजत वितरण गर्नुपर्ने
- व्यवसायीले राखेको धरोटीको ब्याजको व्यवस्थापन
- श्रमिकलाई विनाधितो ऋण वा सहूलियत कर्जाको व्यवस्था गरी ‘क्यासलेस’ वातावरण बनाइनुपर्ने

सरकारमाथि खनिए रास्वपाकै सांसद

‘सरकार चलाउने ढंग पुगेन, कालो चश्मा खोल’

मनिष खा

टीका संग्रौला

रमेश प्रसाई

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सत्तारूढ दलका सांसदहरूले सत्ता सञ्चालनमा अहिलेको सरकारको ढंग नपुगेको आरोप लगाएका छन्। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)का सांसद मनिष भाले शुक्रबार प्रतिनिधिसभाको विशेष समयमा बोल्दै सरकारले मूल मन्त्र भुल्दा ढंग गुमाएको आरोप लगाएका हुन्।

सरकार सञ्चालनका लागि यस अवधिमा भएका कामहरूको आत्मसमीक्षा गर्नसमेत उनले सुझाए। ‘राज्यप्रतिको भरोसा र राष्ट्रप्रतिको आत्मविश्वास। यी दुई कुरालाई मूल मन्त्र मानेर राज्य सञ्चालनलाई केन्द्रित गरेमात्र हामी लक्ष्य हासिल गर्न सक्छौं,’ सांसद

भाले भने, ‘अहिलेको अवस्थामा इन्टिग्रेटीको प्रश्न छैन, इन्टेन्सनमा पनि प्रश्न छैन। तर कता-कता ढंग नपुगेको हो कि भन्ने लाग्छ, र त्यो स्वीकानुपर्छ।’

आफूलाई के थाहा छैन भन्ने कुरा पहिचान गरेर सिकने क्षमता सरकारको नेतृत्वमा बस्नेसँग हुनुपर्ने उनको आग्रह छ। सांसद भाले मधेश, प्रवास र निजी क्षेत्र मुख्य स्टेक होल्डर भए पनि तीनै क्षेत्र असुरक्षित रहेको बताए। ‘मधेशमा हालै देखिएको आगो निभेको हो, दाउरा निभेको छैन। सीमामा गरिव नागरिकबाट २५ रूपैयाँको चिप्ससमेत खोर्सिने तर विमानस्थलबाट महँगो मदिरा र ल्यापटप ल्याउन छुट दिइन्छ,’ भाले भने,

► क्रमशः पृष्ठ २ मा

राज्यप्रतिको भरोसा र राष्ट्रप्रतिको आत्मविश्वास। यी दुई कुरालाई मूल मन्त्र मानेर राज्य सञ्चालनलाई केन्द्रित गरेमात्र हामी लक्ष्य हासिल गर्न सक्छौं। तर कता-कता ढंग नपुगेको हो कि भन्ने लाग्छ र त्यो स्वीकानुपर्छ।

■ मनिष खा

सांसद, रास्वपा

जन्मेर कोक्रोमा चढ्दै गर्दा त हामीले कर तिरेर आयौं, तर मरेर चितामा चढ्दै गर्दाखेरि पनि एउटा विपन्न नागरिकले विनासर्त निःशुल्क धुवौंमा उड्न नपाउने ?

■ टीका संग्रौला

सांसद, रास्वपा

चुनावताका सरकारी कार्यालयमा ‘नो लाइन’, रास्वपाको पालामा ‘बन्ली अनलाइन’ भनेर आफैले गरेको भाषण सम्झिन्छु। आज जनता भात पकाउने ग्यासका लागि दिनभर, रातभर, मध्यरातसम्म लाइन बसेको दृश्यले मलाई साँच्चिकै लाज लागेको छ। मेरो मन्त्री र प्रधानमन्त्रीको क्वाटरमा ग्यास छ कि छैन ?

■ रमेश प्रसाई

सांसद, रास्वपा

ग्यास
लिन सास्ती

वीरेन्द्रनगर नगरपालिका-३ सुर्खेतस्थित न्यु मिना ट्रेडर्स मूलपानीमा शुक्रबार भरेका ग्यास लौटै उपभोक्ता। सरकारले ग्यास आपूर्ति सहज बनाउन नसक्दा उपभोक्ताले सास्ती बेहोर्नुपरिरहेको छ।

तस्विर: रासस

समुदायसँगै विपद् प्रतिकार्यका पहल

“सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं ७ वैद्यनाथ वाहिनी मुख्यालयका बाहिनीपति सशस्त्र प्रहरी नायब महानिरीक्षक (डिआइजी) दिग्विजय सुवेदीका अनुसार सफल उद्धारको आधार आधुनिक उपकरणसँगै समयमै प्राप्त हुने सूचना पनि हो । त्यसैले सशस्त्र प्रहरीले विपद् व्यवस्थापनमा सूचना प्रविधिको प्रयोगसँगै समुदायसँगको सहकार्यलाई पनि जोड दिएको छ ।

सशस्त्र प्रहरी बलले देशभरजस्तै सुदूरपश्चिममा विपद् व्यवस्थापनको नयाँ अभ्यास गरिरहेको छ । गाउँ-टोलसम्म समुदाय विपद् स्वयंसेवक र विपद् सूचक सञ्जाल बनाइएको छ । घटना हुनेबित्तिकै ती सञ्जालमा रहेका व्यक्तिले सुरक्षा निकायलाई खबर गर्छन् । यही प्रारम्भिक सूचनाले धेरैपटक उद्धारको गति निर्धारण गर्छ । डिआइजी सुवेदीका अनुसार प्रदेशभर ९०० भन्दा बढी समुदाय विपद् स्वयंसेवक तयार गरिएका छन् । यसरी तयार गरिएका अधिकांश स्वयंसेवकलाई पाठ्यक्रममा आधारित १८ दिने तालिम दिइएको छ ।

टिकाराम सुनार/सुदूरपश्चिम

गत असार २८ गते कैलालीको गोदावरी नदी एक्कासि उर्लेर आयो । केही क्षणअघि सामान्य देखिएको नदीले एकाएक रौद्र रूप लियो । बर्दगोरिया गाउँपालिका-१ का ३३ वर्षीय अपिल मल्ल नदीको बीच भागको बगरमा थुनिए । चारैतिर बाढीको भेल थियो । अगाडि बढ्ने बाटो थिएन, फर्किने सम्भावना थिएन । मल्लका लागि प्रत्येक मिनेट मूल्यवान् थियो । घटनाको सूचना पाएलगत्तै प्रहरीको उद्धार टोली परिचालित भयो । केहीबेरमै अपिल सकुशल बाहिर

निकालिए । त्यसअघि गत जेठ २ गते गोदावरी-११ ओलानीमा रुखमा अड्किएका ७३ वर्षीय लालबहादुर सुनारलाई सूचना पाएलगत्तै सशस्त्र प्रहरी नं ७ वैद्यनाथ वाहिनीबाट खटिएको तालिम प्राप्त टोलीले सकुशल उद्धार गर्‍यो । यही साउन १२ गते कञ्चनपुरको दोधारा चाँदनी नगरपालिका-४ मालिका टोल नजिक महाकाली नदीको बीच भागमा फसेका ४५ वर्षीय रामबहादुर सिंहको पनि समयमै प्राप्त सूचनाका आधारमा सकुशल उद्धार भयो ।

यही वर्षको मनसुनमा सुदूरपश्चिममा यस्ता दृश्य पटक-पटक दोहोरिए । दोधाराचाँदनी नगरपालिका-१० का नरेन्द्र बुढाका लागि यस्ता घटना केवल प्राकृतिक विपत्ति होइनन्, कहिल्यै नबिर्सिने स्मृति पनि हुन् । विपद्का प्रसंग आउनेबित्तिकै उनलाई २०६५ असोजको घटना याद आउँछ । महाकाली नदीको बाढी पस्दा त्यसवेला स्थानीय शान्ति टोलमा नौ जनाले ज्यान गुमाएका थिए । बाढीले बस्ती तहसनहस भएको थियो । त्यस घटनाले सिंगो समुदायलाई वर्षौं सम्म त्रसित बनायो तर समयसँगै धेरै कुरा फेरिए ।

२०८१ असारमा फेरि महाकाली उर्लियो । शान्ति टोल र कटाराखल्लालगायत क्षेत्र डुबानमा परे । घर, पशुचौपाया र धनमालमा धेरै क्षति पुग्यो, तर मानवीय क्षति भनेन । बुढा भन्छन्, ‘उस्तै प्रकृतिका घटनामा पनि समयमै सूचना, छिटो उद्धार र प्रभावकारी प्रतिकार्य हुन सके धेरै जीवन बचाउन सकिँदो रहेछ । पछिल्ला वर्षमा

सूचना प्रविधि, सुरक्षा निकायको तयारी र नागरिकको जागरुकताले ठूलो परिवर्तन ल्याएको छ ।’

समयमै सूचना, समयमै उद्धार

सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं ७ वैद्यनाथ वाहिनी मुख्यालयका वाहिनीपति सशस्त्र प्रहरी नायब महानिरीक्षक (डिआइजी) दिग्विजय सुवेदीका अनुसार सफल उद्धारको आधार आधुनिक उपकरणसँगै समयमै प्राप्त हुने सूचना पनि हो । त्यसैले सशस्त्र प्रहरीले विपद् व्यवस्थापनमा सूचना प्रविधिको प्रयोगसँगै समुदायसंगको सहकार्यलाई पनि जोड दिएको छ । त्यसका लागि समुदाय विपद् स्वयंसेवक र वडातहसम्म विपद् सूचक सञ्जालमार्फत सहकार्यको हात बढाइएको डिआइजी सुवेदीले बताए । उनका अनुसार समुदायसंगको प्रत्यक्ष सम्पर्कले जोखिमको सूचना छिटो प्राप्त हुन्छ र उद्धार टोलीलाई समयमै परिचालन गर्न सहज बनाउँछ ।

सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, कैलालीका प्रमुख सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक (एसपी) खुमबहादुर केसी पनि विपद्को पहिलो सूचना नै सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण हुने बताउँछन् । उनका अनुसार उद्धारकर्तासँग सीप र उपकरण भए पनि सूचना ढिलो पुग्यो भने क्षति बढ्न सक्छ । त्यसैले सूचना प्रणालीलाई प्रविधि र समुदाय दुवैसँग जोडिएको छ ।

गाउँ-टोलमै विपद् स्वयंसेवक

सशस्त्र प्रहरी बलले देशभरजस्तै सुदूरपश्चिममा विपद् व्यवस्थापनको नयाँ अभ्यास गरिरहेको छ । गाउँ-टोलसम्म समुदाय विपद् स्वयंसेवक र विपद् सूचक सञ्जाल बनाइएको छ । घटना हुनेबित्तिकै ती सञ्जालमा रहेका व्यक्तिले सुरक्षा निकायलाई खबर गर्छन् । यही प्रारम्भिक सूचनाले धेरैपटक उद्धारको गति निर्धारण गर्छ । डिआइजी सुवेदीका अनुसार प्रदेशभर ९०० भन्दा बढी समुदाय विपद् स्वयंसेवक तयार गरिएका छन् । यसरी तयार गरिएका अधिकांश स्वयंसेवकलाई पाठ्यक्रममा आधारित १८ दिने तालिम दिइएको छ ।

वडा तहसम्म सूचना सञ्जाल विस्तार गरी १९ हजारभन्दा बढी विपद् सूचक परिचालन गरिएका छन् । ‘उनीहरूले १११४ नम्बरमार्फत तत्काल विपद् तथा सुरक्षासम्बन्धी सूचना उपलब्ध गराउँछन्, जसले हामीलाई परिचालित हुन सहयोग पुगेको छ,’ उनी भन्छन्, ‘एकोहोरो सूचना लिनेमात्रै होइन, बेलाबेला हाम्रो योजना र उनहरूका अपेक्षावारे पनि कुराकानी हुन्छ । समुदायसँग जोडिन र सूचना आदानप्रदान गर्न यो अभ्यास निकै उपयोगी भइरहेको छ ।’

विपद् स्वयंसेवक लक्ष्मण दमाई यस प्रकारको सञ्जाल र सामुदायिक साभेदारी विपद्सँग जुड्न र समस्यामा परेकाहरूको उद्धार गर्न निकै उपयोगी र प्रभावकारी भइरहेको बताउँछन् । ‘यही साउन १२ गते महाकालीमा फसेका रामबहादुर सिंहको उद्धारका लागि

हामीले नै सूचना दिएका थियौं । त्यो एउटा सूचनाले उनको ज्यान बर्‍च्यो । विपद्को समयमा तत्काल सूचना दिने सञ्जाल नबनेको भए यो सम्भव नहुन पनि सक्थ्यो । यसर्थ विपद्सँग जुड्न र छिटो उद्धार गर्न यसले निकै सहयोग पुगिरहेको छ,’ उनले भने ।

विपद्सँग लड्ने सबैभन्दा प्रभावकारी उपाय भनेको समयमै सूचना, दक्ष जनशक्तिको छिटो परिचालन र समुदायको सक्रिय सहभागिता हो । पछिल्लो समय सशस्त्र प्रहरी बलले देशभर कार्यान्वयन गरिरहेको सूचना प्रणाली र सक्रियताले विपद् उद्धार तथा प्रतिकार्यमा राम्रो उदाहरण दिइरहेको छ । ‘जब समुदाय स्वयं पहिलो सूचना प्रणाली बन्छ, प्रविधिले त्यसलाई तुरुन्तै उद्धार प्रणालीसँग जोड्छ, तब सुरक्षा निकाय तत्काल परिचालित हुन्छ । यसले विपद् केवल क्षतिको कथा बन्न छोड्छ, त्यो आवश्यक तयारी, सहकार्य र जीवन बचाउने साभा आधार बन्छ,’ एसपी केसी भन्छन् ।

प्रविधिले बोलाउँछ उद्धार टोली

हाल विपद्को सूचना केवल फोन कलमा सीमित छैन । सशस्त्र प्रहरीले सञ्चालन गरिरहेको ‘लुना आइओटी प्रणाली’ पनि विपद् प्रतिकार्यमा निकै उपयोगी भएको छ । प्राप्त जानकारीअनुसार यस प्रणालीले केही सेकेण्डमै उद्धार केन्द्रलाई सचेत गराउन सक्छ । सूचना प्रणालीमा जडित उपकरणको हरियो बटन केही क्षण थिच्नेबित्तिकै घटनास्थल (जिपिएसमार्फत) सहितको सूचना नियन्त्रण कक्षमा पुग्छ । साइडन बज्छ । स्किनमा घटनास्थल देखिन्छ । त्यही आधारमा सबैभन्दा नजिकको उद्धार टोली तत्काल परिचालित हुन्छ ।

यसका अतिरिक्त मोबाइल एप र टोल-फ्री नम्बर १११४ मार्फत पनि बाढी, पहिरो, आगलागी तथा अन्य विपद्का सूचना पठाउने व्यवस्था गरिएको वैद्यनाथ वाहिनीले जनाएको छ । यी प्रविधिले सूचना पुग्ने समय घटाएको छ भने समुदायले सूचना पुग्ने पहुँच विस्तार गरेको छ ।

सशस्त्र प्रहरीले सुदूरपश्चिममा तीन वटा करिडोर पहिचान गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण र प्रतिकार्य योजना बनाएको छ । सडक दुर्घटना हुने लोकमार्ग, नदी करिडोर तथा पहिरो र डुबान प्रभावित क्षेत्रलाई प्राथमिक जोखिम क्षेत्रका रूपमा पहिचान गरिएको जनाइएको छ । त्यसअनुसार कैलालीको डुडेभारी, डोटीको बुडर र डडेलधुराको अमरगढीमा विपद् व्यवस्थापन ‘डेस्क’ स्थापना गरिएका छन् । कैलालीको चुरे, बफाडको चैनपुर, बैतडीको पुर्चौडी, अछामको तासीलगायत नौ स्थानमा अस्थायी मनसुन प्रतिकार्य टोली तयारी अवस्थामा छन् । हाल आवश्यक पर्दा करिब एक हजार दक्ष जनशक्ति एकैपटक परिचालन गर्न सकिने व्यवस्था छ । तीमध्ये ३२० जना विशेष तालिम प्राप्त उद्धारकर्मी र १२ जना गोताखोर तयारी अवस्थामा रहेका डिआइजी सुवेदीले जानकारी दिए ।

►► क्रमशः पृष्ठ ५ मा

नेपाली मौलिक स्वादको प्रवर्द्धनमा समर्पित ‘सेफ’

नवीन पौडेल/काठमाडौँ

नेपाली रैथाने खानाको स्वादलाई आधुनिक होटल व्यवसायसँग जोड्दै त्यसको पहिचान विस्तार गर्नु आफैँमा एउटा विशिष्ट अभियान हो । यो अभियानको पछाडि खास गरेर मौलिकता जोडिएको हुन्छ । नेपाली स्वाद विश्व समुदायमा विस्तार गर्ने पवित्र अभियानमा संलग्न छन्, वरिष्ठ ‘सेफ’ रामबहादुर खड्का । युगकवि सिद्धिचरण श्रेष्ठको लोकप्रिय कविता ‘मेरो प्यारो ओखलढुंगा’ जस्तै खड्का पनि रैथाने परिकारमार्फत नेपाली सानिध्यता र प्रेम विस्तार गर्दै आएका छन् । किनकि, उनको जन्मथलो पनि ओखलढुंगा नै हो ।

मौलिकता र रैथाने स्वादको पछाडि जन्मस्थलले वाल्यकालमा सिकाएको ज्ञान अमिट छापका रूपमा संकेन्द्रित भएको छ उनमा । खड्काले नेपाली खानालाई केवल परिकारका रूपमा होइन, नेपाली संस्कृति, परम्परा र पहिचानका रूपमा प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरिरहेका छन् । राजधानीमा उनको कामले नेपाली खानाको प्रवर्द्धनसँगै स्वस्थ भोजन संस्कृतिलाई प्रोत्साहन गरिरहेको छ ।

नेपाली, चाइनिज, इन्डियन र कन्टिनेन्टल परिकार बनाउन दक्ष खड्काले करिब २५ वर्षदेखि पाककलाको क्षेत्रमा निरन्तर काम गर्दै आएका छन् । समयअनुसार नयाँ परिकार सिक्ने, नयाँ प्रविधि अपनाउने र ग्राहकको रुचिअनुसार स्वादमा सुधार गर्दै उनले आफूलाई सफल सेफका रूपमा स्थापित गरेका छन् ।

काठमाडौँको जमलस्थित होटल ए्लो प्यागोडामा कार्यकारी सेफका रूपमा कार्यरत खड्काले विगत १३ वर्षदेखि होटलको भान्साको नेतृत्व गर्दै आएका छन् । उनले विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पाहुनाका लागि परिकार तयार गर्दै नेपाली आतिथ्य परम्परालाई व्यावसायिकरूपमा प्रस्तुत गरिरहेका छन् । नेपाली मौलिक खानालाई अन्तर्राष्ट्रियकरण गर्ने अभियानमा संलग्न खड्काले यसलाई एउटा अभियानको रूपमा लिएको उल्लेख गर्छन् ।

नेपाली खानाको स्वाद विश्वसामु चिनाउन आफू निरन्तर लागिपरेको उनी बताउँछन् । ‘विदेशी पाहुनालाई

सकेसम्म नेपाली खाना चखाउन पाए हुन्थ्यो भन्ने लाग्छ,’ उनी भन्छन् । उनका अनुसार नेपाली खानाको स्वाद र पहिचानलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा स्थापित गर्ने जिम्मेवारी सेफहरूको पनि हो ।

ओखलढुंगादेखि राजधानीसम्मको यात्रा

२०३६ पुस २८ गते ओखलढुंगामा जन्मिएका खड्कालाई वाल्यकालदेखि नै सेफले लगाउने सेतो कोटले आकर्षित गर्थ्यो । उच्च शिक्षा र रोजगारीको खोजीमा करिब २५ वर्षअघि काठमाडौँ आउँदा जीवन अहिलेजस्तो सहज थिएन ।

उनी स्मक्छन्, ‘काठमाडौँको एउटा सानो खाजाघरमा सरसफाइ गर्ने कामबाट मासिक ३०० रूपैयाँ तलबमा सुरु भएको यात्रा आज राजधानीका प्रतिष्ठित होटलसम्म आइपुगेको छ ।’ भान्सामा सेतो कोट लगाएर खाना बनाउने सेफप्रतिको सम्मानले यो पेसामा लाग्ने प्रेरणा दिएको उनी सुनाउँछन् । ‘नयाँ ठाउँ, नयाँ काम र अनेक दुःख थिए तर जस्तोसुकै कठिनाइ आए पनि सेफ बन्ने सपना कहिल्यै छोडिर्न,’ उनी भन्छन् ।

कामसँगै विभिन्न तालिम लिएर उनले चाइनिज, इन्डियन, कन्टिनेन्टल र नेपाली परिकार बनाउने सीप हासिल गरेको सुनाए । निरन्तरको अभ्यास र मिहेनतले उनलाई आजको स्थानमा पुर्‍याएको हो । खड्का यसलाई निरन्तरताको यात्राका रूपमा अर्थाउँछन् ।

स्वस्थ भोजनप्रति बढ्दो सचेतना

खड्काका अनुसार अहिले मानिस स्वस्थ खानाप्रति पहिलेभन्दा धेरै सचेत भएका छन् । चिल्लो र अत्यधिक मसलेदार भोजनभन्दा उमालेको वा कम मसला प्रयोग गरिएको परिकार रोज्ने प्रवृत्ति बढ्दै गएको उनको अनुभव छ । ‘हामीले बनाउने खानाले मानिसको स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्छ,’ उनी भन्छन्, ‘त्यसैले सबैले सन्तुलित र स्वस्थ भोजनमा ध्यान दिनुपर्छ । यसमा सेफको भूमिका अझ जिम्मेवार हुन्छ ।’

रैथाने खानाको पहिचान जोगाउनुपर्ने

पछिल्लो समय कोदो, फापर, केराउलगायत रैथाने

उत्पादनबाट तयार हुने परिकारलाई होटल उद्योगमा अझ व्यापकरूपमा प्रवर्द्धन गर्नुपर्नेमा उनी जोड निस्कन्छन् । ‘हामीसँग आफ्नै खानाको छुट्टै अभ्यता, इतिहास र पहिचान छ,’ उनी भन्छन्, ‘यसलाई एउटा ब्राण्डका रूपमा स्थापित गर्न सेफले नयाँ प्रयोग गर्दै यसको प्रवर्द्धन र प्रचारमा ध्यान दिनुपर्छ ।’

नेपालमै अवसर देख्ने सेफ

विदेश जाने सोच छ कि छैन भन्ने प्रश्नमा खड्का नेपालमै बसेर काम गर्न चाहेको बताउँछन् । लामो समयसम्म विभिन्न विदेशी पाहुनालाई आफ्नो पाककलाको

स्वाद चखाएका कारण विदेशबाट अवसर आए पनि नेपाल नछाड्ने निर्णय गरेको उनको भनाइ छ ।

‘विदेशबाट अवसर आएका थिए तर नेपाल छोड्न सकिर्न,’ उनी भन्छन् । अहिले उनी आफ्नो संस्थालाई अझ सुदृढ बनाउने, युवा सेफलाई प्रेरित गर्ने र नेपाली खानाको व्यावसायिक मूल्य बढाउने काममा केन्द्रित छन् ।

नयाँ पुस्ताका लागि ठूलो सम्भावना

पछिल्ला दिनमा विशालतय र कलेजमा पाककलाको अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको संख्या बढ्दै गएको उल्लेख गर्दै उन यो क्षेत्र सम्भावनाले भरिएको बताउँछन् । ‘यो

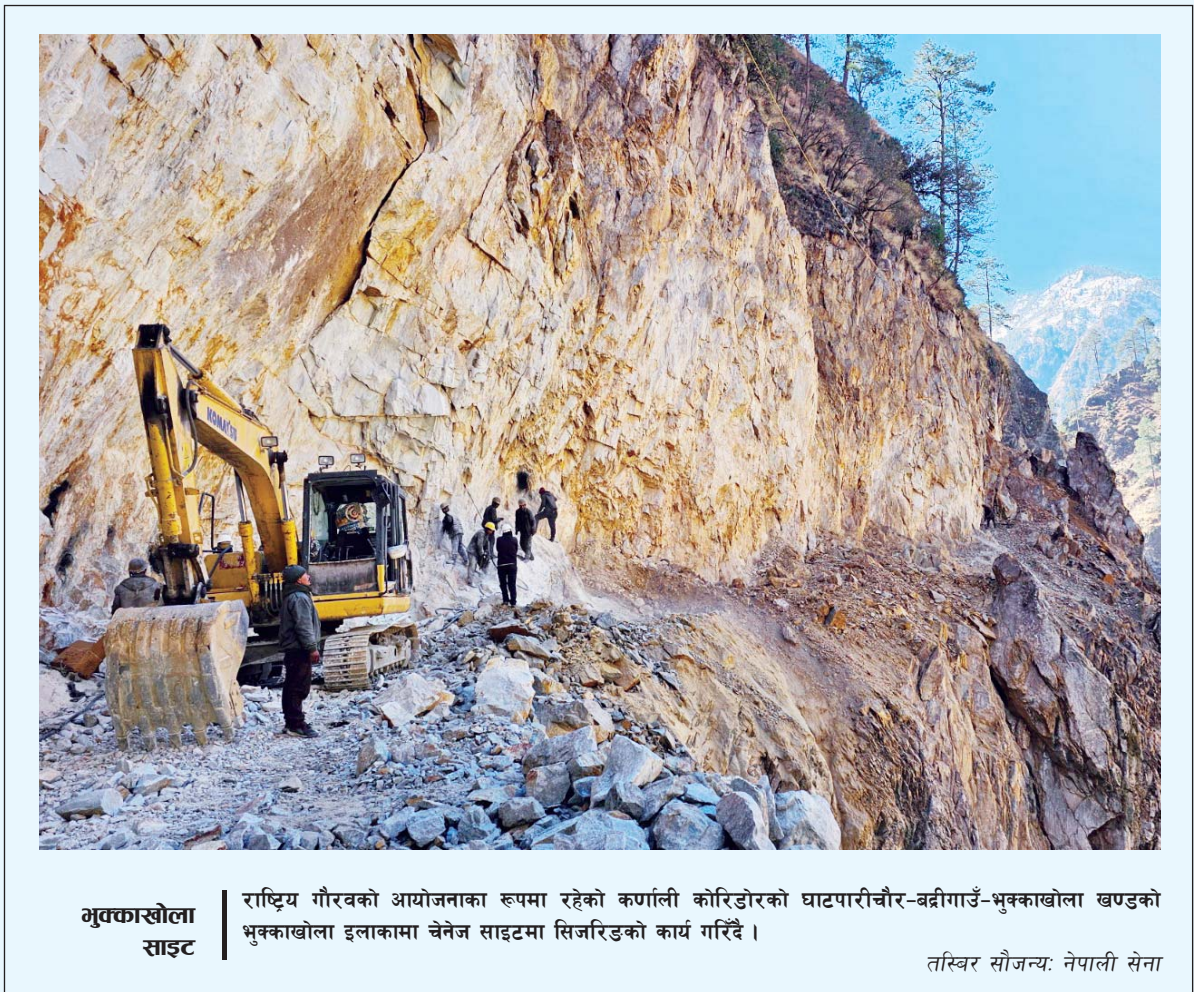
क्षेत्र पनि एउटा कला हो,’ उनी भन्छन्, ‘निरन्तर सिक्दै, नयाँ स्वाद र नयाँ शैलीमा काम गर्दै जाँदा आफ्नै छुट्टै पहिचान बनाउन सकिन्छ तर त्यसका लागि मिहेनत, लगनशीलता र धैर्य अनिवार्य हुन्छ ।’

ओखलढुंगाको सामान्य गाउँबाट सेतो कोट लगाउने सपना बोक्ने राजधानी आएका खड्काको यात्रा संघर्ष, धैर्य र आफ्नो पेसाप्रतिको समर्पणको प्रेरणादायी उदाहरण बनेको छ । विगतको जस्तै आज पनि उनी त्यही उत्साहका साथ भान्सामा उभिएर नयाँ स्वाद सिर्जना गर्ने र नेपाली खानाको गरिमा अझ उँचो बनाउन निरन्तर लागिरहेका छन् । उनले यो पेसालाई थप विस्तार गर्न सरोकारवाला सबैले ध्यान दिनुपर्नेमा जोड दिए । ‘सेतो कोटको आफ्नै गरिमा र मर्यादा छ । सेफ असाध्यै सम्मानित पेसा हो । काम पाइएन भनेर निराश भएर नबसौं । काम सिको, अवसर तपाईंलाई पछ्याउँदै आउँछ,’ उनले भने ।

नेपाल र नेपालीको परिचय विश्व समुदायलाई दिलाउने उपयुक्त माध्यम भनेकै मौलिक परिकार हो । त्यसमा सेफको भूमिका भन्ने महत्त्वपूर्ण हुने भएकाले यसलाई थप विस्तारित गर्दै परिस्कृत गर्नु आजको आवश्यकता भएको खड्काले सुनाए । *रासस*

एक वर्षमा १२६ वटा लागुऔषधका मुद्दा दर्ता

[illegible]

भुक्काखोला साइट

राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाका रूपमा रहेको कर्णाली कोरिडोरको घाटपारीचौर-बढीगाउँ-भुक्काखोला खण्डको भुक्काखोला इलाकामा चनेज साइटमा सिजरिडको कार्य गरिँदै ।

तस्विर सौजन्य: नेपाली सेना

कर्णाली प्रदेशमा यही वर्ष विद्युत् प्रणाली विस्तार गरिन्छः मन्त्री श्रेष्ठ

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइमन्त्री विराजभक्त श्रेष्ठले सामाजिक न्यायका आधारमा यस वर्ष कर्णालीमा विद्युत् प्रणाली विस्तार गरिने बताएका छन् । प्रतिनिधिसभा, पूर्वाधार विकास समितिको शुक्रबारको बैठकमा उनले विद्युतीकरणमा कर्णाली प्रदेश पछाडि परेकाले वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट काम गर्न लागिएको जानकारी दिए ।

डोल्पाको जगदुल्लामा माइको हाइड्रोलगायतका आयोजनाले कर्णालीलाई न्याय गरेको बताउँदै मन्त्री श्रेष्ठले कर्णालीमा त्यस्ता आयोजना बढाउने गरी चालु आर्थिक वर्षमा काम गरिने प्रतिवद्धता व्यक्त गरे ।

ऊर्जा क्षेत्रमा आठ वर्षअघि नै सम्पन्न हुनुपर्ने राष्ट्रिय गौरवका आयोजना अलपत्र भई समस्या भएको उल्लेख गर्दै उनले चालु आवको

असार, साउन, भदौ महिनामा वर्षातका कारण विद्युत् प्रणालीमा समस्या हुने जारेको छ, ती समस्या समाधान गर्न अहिले मन्त्रालयले दुई योजना बनाइरहेको छ, त्यसपछि समस्या समाधान हुन्छ ।

■ विराजभक्त श्रेष्ठ

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइमन्त्री

सुरुमै ठेक्का भएकाले आयोजनाको गतिमा अर्को वर्षदेखि सुधार हुने विश्वास दिलाए । मन्त्री

श्रेष्ठले पहिलेको खरिद ढिला भएकाले अहिले ट्रान्सफर्मर अभाव रहेको उल्लेख गर्दै उनले नियामक निकायलाई जिम्मेवार बनाएर यस्ता समस्या समाधान गर्न लागिएको बताए ।

उनले भने, 'असार, साउन, भदौ महिनामा वर्षातका कारण विद्युत् प्रणालीमा समस्या हुने गरेको छ, ती समस्या समाधान गर्न अहिले मन्त्रालयले दुई योजना बनाइरहेको छ, त्यसपछि समस्या समाधान हुन्छ ।'

धार्मिक, सांस्कृतिक महत्वका नदीको संरक्षण हुनुपर्ने उल्लेख गर्दै मन्त्री श्रेष्ठले उत्तरवाहिनी, कमलामाई, पूर्वमा नदी किनारमा रहेका धार्मिक सम्पदाको संरक्षण गरेर मात्र जलविद्युत्, सिंचाइलगायत काम गरिने प्रतिवद्धता जनाए । उनले विद्युत्का विषयमा भएका समस्यालाई तत्काल, मध्यकाल र दीर्घकालीन रूपमा गरी तीन समूहमा वर्गीकरण गरी काम गर्न लागिएको स्पष्ट पारे ।

‘ग्यासको माग र आपूर्तिबीच सन्तुलन ल्याउन प्रयासरत’

काठमाडौँ (प्रस)- उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री गौरी कुमारी यादवले खाना पकाउने ग्यासको बढ्दो माग र आपूर्तिबीच सन्तुलन ल्याउन मन्त्रालयले पहल गरिरहेको बताएकी छिन् ।

प्रतिनिधिसभाको शुक्रबारको बैठकको सांसदहरूले उठाएका प्रश्न र सवालबारे जवाफ दिँदै मन्त्री यादवले ग्यासको अभाव हुन नदिन आवश्यक सहजीकरण र बजार अनुगमनाई तीव्रता दिइएको बताएकी हुन् । उनले अफवाह र भ्रमको पछि नलागी आवश्यकताभन्दा बढी ग्यास खरिद नगर्ने उपभोक्तालाई आग्रह गरिन् ।

अघिल्लो वर्षको आयतको तुलनामा नियमित माग धान्नसके परिणाममै ग्यास आयात भए पनि बीचमा आधा सिलिण्डर दिइँदै आएकाका पूर्ण सिलिण्डर उपलब्ध गराउन थालिएपछि बजारमा माग र आपूर्तिको असन्तुलन भएको स्पष्ट पारिन् ।

मन्त्री कुमारीले हाल ५८ बटा एलपी ग्यास उद्योग सञ्चालनमा रहेको जनाउँदै १० हजार १६६ मेट्रिकटन कुल भण्डारण क्षमता, एक करोड ७५ ग्यास सिलिण्डर दैनिक फिलिड क्षमता रहेको जनाइन् ।

मोबाइलको गुणस्तर सुधार गर्न दूरसञ्चार प्राधिकरणको निर्देशन

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले मोबाइल सेवाको गुणस्तर सुधार, उपभोक्ता हित संरक्षण तथा दूरसञ्चार सेवाको पहुँच विस्तारलाई प्राथमिकतामा राख्दै मोबाइल सेवा प्रदायक कम्पनीलाई विभिन्न निर्देशन जारी गरेको छ । प्राधिकरणले शुक्रबार जारी गरेको प्रेस विज्ञप्तिअनुसार दूरसञ्चार ऐन, २०७३ को दफा १५ बमोजिम मोबाइल सेवा प्रदायकहरूलाई सेवा सुधार तथा नियामकीय अनुपालनका लागि आठ बुँदे निर्देशन दिइएको हो ।

प्राधिकरणले मोबाइल सेवाको गुणस्तर (क्वालिटी अफ सेर्भिस-क्युओएस), रेडियो फ्रिक्वेन्सी स्पेक्ट्रमको प्रभावकारी उपयोग, अनुमतिपत्रका शर्तहरूको पालना तथा उपभोक्ता हित संरक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउन यी निर्देशन जारी गरिएको जनाएको छ । पछिल्लो समय मोबाइल तथा इन्टरनेट सेवाको गुणस्तर, नेटवर्क अवरोध, ग्राहक गुनासो व्यवस्थापन र ग्रामीण क्षेत्रसम्म सेवा विस्तारका विषयमा उपभोक्ताबाट गुनासो बढिरहेका बेला प्राधिकरणको यो निर्णय आएको हो ।

प्राधिकरणले सेवा प्रदायकलाई नेटवर्कको विश्वसनीयता, सेवाको गुणस्तर र ग्राहक अनुभव सुधार गर्न निर्देशन दिएको छ । यसका लागि प्राधिकरणले निर्धारण गरेका प्रमुख कार्यसम्पादन सूचक (केपीआई) पूरा भए-नभएकोसम्बन्धी प्रतिवेदन नियमित रूपमा पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । सेवा प्रदायकले आफ्नो नेटवर्कको अवस्था, सेवा अवरोध, डेटा गति तथा ग्राहक सन्तुष्टिको अवस्थाबारे नियमित जानकारी नियामक निकायलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

उपभोक्ता सेवा सुधारलाई विशेष प्राथमिकता दिँदै प्राधिकरणले ग्राहक सहायता प्रणालीलाई प्रविधिमैत्री बनाउन आग्रह गरेको छ । सेवा प्रदायकले उपभोक्ता बढापत्रको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने, २४सै घण्टा गुनासो सुनुवाइका लागि नवीनतम प्रविधि

तथा कृत्रिम बुद्धिमत्ताको प्रयोग गर्नुपर्ने र गुनासो समाधान प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने निर्देशन दिइएको छ । साथै ग्राहक सन्तुष्टि सर्वेक्षण नियमित सञ्चालन गरी प्राप्त सुझावका आधारमा सुधारात्मक कार्य गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

मोबाइल सेवा नपुगेका वा गुणस्तरय सेवा उपलब्ध नभएका क्षेत्रको पहिचान गरी प्राथमिकताका आधारमा नेटवर्क विस्तार गर्न पनि प्राधिकरणले निर्देशन दिएको छ ।

विशेषगरी औद्योगिक क्षेत्र, व्यापारिक केन्द्र तथा मुख्य सहरी क्षेत्रमा उच्च गतिको मोबाइल ब्रोडब्यान्ड सेवा विस्तार गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ । साथै सेवा प्रदायकले दूरसञ्चार सेवा पुगेका स्थानको विवरण नेपालको नक्सामा समावेश गरी कम्तीमा प्रत्येक तीन महिनामा अद्यावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । प्राधिकरणले देशभर चौथो पुस्ताको मोबाइल सेवा (फोर-जी) विस्तार र यसको गुणस्तर अभिवृद्धिलाई प्राथमिकता दिएको छ । साथै प्रमुख सहरहरूबाट पाँचौँ पुस्ताको मोबाइल सेवा (फाइपजी) सुरु गर्न चरणबद्ध योजना तयार गरी प्राधिकरणमा पेश गर्न सेवा प्रदायकहरूलाई निर्देशन दिइएको छ । यसले आगामी दिनमा नेपालमा उच्च गतिको मोबाइल इन्टरनेट सेवाको विस्तार र नयाँ प्रविधिको प्रयोगलाई गति दिने अपेक्षा गरिएको छ ।

ग्लोबल आइएमईले ल्यायो ‘ग्लोबल नेक्स्ट जेन अकाउन्ट’

काठमाडौँ (प्रस)- ग्लोबल आइएमई बैंकले बैंकिङ सेवालाई थप प्रविधिमैत्री र सरल बनाउने उद्देश्यका साथ युवाहरूलाई लक्षित गर्दै ‘ग्लोबल नेक्स्ट जेन अकाउन्ट’ सञ्चालनमा ल्याएको छ ।

पछिल्लो समय प्रविधिको बढ्दो प्रयोगसँगै बैंकले ग्राहकहरूको सुविधालाई मध्यनजर गर्दै बैंकको कार्यालयसम्म धाउनुपर्ने बाध्यतालाई अन्त्य गरिदिएको छ । अब ग्राहकहरूले आफ्नै घर वा कार्यस्थलबाट डिजिटल माध्यमको प्रयोग गरी सहजै बैंक खाता खोल्न सक्नेछन् ।

विशेषगरी आधुनिक र डिजिटल प्रविधिमा रुचि राख्ने युवा पुस्तालाई लक्षित गरी ल्याइएको यस खाताको सबैभन्दा ठुलो विशेषता भनेकै भौतिक रूपमा बैंक उपस्थित हुनु नपर्ने सुविधा हो ।

यदि ग्राहकसँग राष्ट्रिय परिचयपत्र (नेशनल आईडी) वा राहदानी (पासपोर्ट) उपलब्ध छ भने संसारको जुनसुकै कुनाबाट पनि सजिलै ग्लोबल आइएमई बैंकमा आफ्नो खाता खोल्न सकिन्छ । यसले गर्दा बैंक

जाने समय र कागजी प्रक्रियाको भ्रन्डललाई पूर्ण रूपमा हटाएको छ ।

यस खाताका लागि अनलाइनमार्फत आवेदन दिएको केही समयमै खाता सक्रिय हुनेछ र

ग्राहकले तत्कालै आफ्नो कारोबार सुरु गर्न सक्नेछन् । खाता खोल्ने बित्तिकै आफ्नै मोबाइलबाट मोबाइल बैंकिङ सुविधा पनि सहजै सञ्चालन गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइएको छ । युवाहरूलाई डिजिटल

बैंकिङतर्फ थप प्रोत्साहित गर्न बैंकले यस खाता अन्तर्गत पहिलो वर्ष मोबाइल बैंकिङ सेवा पूर्ण रूपमा नि:शुल्क उपलब्ध गराएको छ, जसले गर्दा ग्राहकलाई थप आर्थिक लाभ पुग्ने देखिन्छ ।

आर्थिक भार कम गर्ने र बचत गर्ने बानीलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले यस ‘ग्लोबल नेक्स्ट जेन अकाउन्ट’ मा न्यूनतम मौज्दात राख्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था गरिएको छैन । ग्राहकले शून्य ब्यालेन्समै आफ्नो खाता सञ्चालन गर्न पाउनेछन्, जुन विद्यार्थी र युवाहरूका लागि अत्यन्तै उपयुक्त रहेको छ । बैंकले यस बचत खातामा आकर्षक ब्याजदर समेत प्रदान गर्ने सुनिश्चित गरेको बैंकले जनाएको छ, जसले गर्दा थोरै बचतमा पनि राम्रो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

तत्काल खाता सञ्चालन हुने, नि:शुल्क मोबाइल बैंकिङ पाइने र आकर्षक ब्याजदर समेत पाइने भएपछि अब बैंकको लाइनमा बस्नुपर्ने बाध्यता हटेको छ । त्यसैले, तत्कालै आफ्नो मोबाइलबाट ‘ग्लोबल नेक्स्ट जेन अकाउन्ट’ खोली स्मार्ट र डिजिटल बैंकिङको नयाँ अनुभव लिन सकिने बैंकले जनाएको छ ।

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabhabinonline.com

www.facebook.com/PrabhabinOnline

प्रभाव दैनिक